

Svatomír Mlčoch, Hynek Rulíšek, Vojtěch Storm, František Urban, Kamila Zifčáková, Miloš Minařík a Správa CHKO Blanský les: Klet' a Blanský les. Obraz krajiny / krajina v obrazech

K 25. výročí vyhlášení CHKO Blanský les vydal Český svaz ochránců přírody v Českých Budějovicích pěknou obrazovou publikaci o tomto pozoruhodném, ale poměrně málo známém kraji, který představuje jakousi jižní bránu do šumavské oblasti. Celkovou úpravou se dílo podobá nedávno vydané knize o nově vyhlášené CHKO Brdy (Živa 2015, 4: 192–196), zahrnující cenný soubor přírodovědných i kulturně-historických informací s důrazem na vědecky přesné údaje o přírodě. Když však zalistujeme v knize o Blanském lese, vidíme, že jde o zcela odlišný pohled, jak ostatně vyplývá i z podtitulu „obraz krajiny / krajina v obrazech“. V podstatě přináší jedinečný soubor reprodukcí obrazů Blanského lesa od roztomilého akvarelu čtrnáctiletého Bedřicha Schwarzenberga

1 Masiv Kleti při pohledu z Křemžské kotliny. Foto S. Mlčoch

(pozdějšího pražského arcibiskupa) nazvaného Na vrcholu Kleti z r. 1823 až po novodobé surrealistické vize Borise Čepka z r. 2002, které se spíše než skutečnou krajinu snaží zachytit niterné emoce autora. A napadá nás otázka: čím okouzli Blanský les a především jeho dominantu Klet' tolik umělců?

To může blíže posoudit jen ten, kdo měl možnost hlouběji poznat tuto krajinu a pocítit její genius loci. I já jsem měl to štěstí, i když jsem především přírodovědec zvyklý na vše pohlížet věcně: již jako malý kluk jsem koukal o prázdninách na vrchy Blanského lesa, jak se tyčí nad rybníčnou Budějovickou pánví, později jsem zde občas

prováděl různé studie a posledních 20 let podrobný výzkum celé CHKO, tak se mohu pokusit o zhodnocení uvedeného díla.

V každém případě jde o krajinářskou studii s přírodovědnými aspekty. Krajina se zde nelíčí z pohledu geomorfologa nebo turisty, ale jako výtvarné dílo přírody i člověka, což právě v případě Blanského lesa nepřekvapuje. I když tvoří jen dílčí okrsek šumavské oblasti, představuje svérázný krajinný celek jak z hlediska přírodovědného, tak krajinářsko-estetického. Vrchy Blanského lesa buduje velmi odolná metamorfovaná hornina – granulit, který zde vystupuje v podobě skalních stupňů, hradeb i vrcholových skalisek, nezděnáka bizarních útvarů, jako jsou třeba Žebříkové skály na vrcholu Kleti, jež zobrazil známý geolog Ferdinand Hochstetter ve svém díle Studien aus dem Böhmerwalde v r. 1854. Klet' se těšila zájmu malířů, nejen díky své dominantní poloze, ale i jedinečné vyhlídce po jižních Čechách a sousední Šumavě, nehledě na Severní vápencové Alpy, které se občas vynořily na jižním obzoru. S tím souvisela také výstavba naší první horské rozhledny, kterou dali postavit Schwarzenbergové již r. 1825 v podobě hradní věže s vrcholovým cimbuřím. Z něho se naskýtá nádherný výhled do všech světových stran, jak ho tehdy zvěčnil na realistických malbách Ferdinand Runk.

Blanský les však ani zdaleka není jen Klet'. Neméně památelné je údolí Vltavy, které si zde dosud zachovalo svou přírodní tvář a kde se můžeme setkat se starými suťovými lesy na strmých srázích Podkovy pod Třísovským oppidem a na Uhlířské stráni za Dívčím Kamenem. Vltavským údolím kráčí historie, jak dosvědčuje hradiště z doby bronzové, na němž dnes stojí monumentální zřícenina hradu Dívčí Kámen, zatímco na protějším břehu říčky Křemže, která zde ústí do Vltavy, se vypíná keltské oppidum Třísovo. Výše v meandru Vltavy leží památná Zlatá Koruna a ještě dál proti proudu Český Krumlov. Krásné scenérie a výhledy zachycené řadou malířů nabízejí i místa v Křemžské kotlině, především Brloh a ještě výš a dále k severozápadu i Kuklov s torzem nedostavěného kláštera, odkud se otevírá pohled na Křišťanovské hory s výraznými vrcholy Chlumu a Plešného. Pozoruhodný je také zmíněný kontrast velkých rybníků odrážejících nebe v Budějovické pánvi a hor, jak zachycuje obraz Dehtáře s masivem Buglaty a Vysoké Běty v pozadí od Milana Peterky z r. 1976, z něhož je zřejmé, že krajina Blanského lesa si dodnes zachovala své kouzlo.

Skalní přírodovědec si možná řekne, že by v takové publikaci mělo být víc přírody. Kniha však nasvědčuje, že i citový a emoční přístup může u mnohých čtenářů vyvolat hlubší vztah ke krajině a přírodě a tím i vědomí, že jde o nenahraditelné hodnoty, o které v dnešní době bohužel stále více přicházíme a které se vytrácejí z našeho života.

Základní organizace ČSOP České Budějovice, 2014. Více na www.galerieklet.cz/kniha.html – prodejní místa na vrcholu Kleti, v Českých Budějovicích, Českém Krumlově a Velešíně. Knihu lze objednat i na adrese mlcoch@cb.gin.cz. Cena včetně poštovního 500 Kč

